



Eftermiddagens program

- Oplæg om opsporing
- Case arbejde i tværfaglige grupper
- Opsamling af case arbejde
- Gruppearbejde i faggrupper
- Opsamling af gruppearbejde

Opsporing

Tvivl og dilemmaer

Tegn og reaktioner

At tale med børn om overgreb

Hemmeligheder og tabuisering

Overgreb mod børn og unge er ofte omgivet af hemmeligheder og tabuisering

Overgrebene kan finde sted gennem længere tid, uden at nogen får kendskab til det



Tvivl og usikkerhed

Overgreb finder ofte sted i et lukket rum – hvor der kun er et offer og en krænker tilstede - der er ingen vidner

Derfor kan man aldrig med sikkerhed vide, hvad der er foregået

Det kan være udfordrende at videregive en mistanke eller arbejde med en sag om overgreb, når man ikke er sikker i sin sag



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Tvivl – et vilkår

Det er vigtigt, at se tvivlen som et vilkår, når man arbejder med overgreb

Hvis ikke, kan tvivlen blive en barriere for at handle

Det er professionelt at være i tvivl



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Følelsesmæssig påvirkning

Når vi bliver bekendt med overgreb mod børn og unge bliver vi ofte følelsesmæssigt påvirket

Det kan f.eks. være vrede, afsky, fordømmelse, beskyttertrang



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Tegn og reaktioner

Faglig tilgang til tolkning af tegn og reaktioner



Børn og unges tegn og signaler er ofte komplekse og flertydige



Tolkningen af tegn/signaler er en proces uden facitliste



Vigtigt med børneperspektiv

Socialstyrelsen

Komplekse og flertydige tegn

Børn viser ofte, at der er noget galt, når de udsættes for overgreb, men de viser det på forskellige måder

Brug den viden, du har om barnet i forvejen

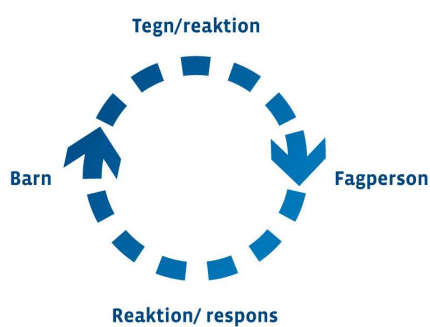


Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Tolkning af tegn og signaler

...er en proces, hvor fagpersonen og barnet påvirker hinanden



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Børneperspektiv

Som fagperson er det vigtigt at forsøge at forstå, det som barnet forstår



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Mulige tegn og reaktioner ved vold

Fysiske tegn	Psykiske tegn	Adfærdsmæssige tegn
• Mærker efter slag • Brandmærker • Mærker efter kvælningsforsøg • Knoglebrud • Shaken baby syndrom • Hyppige skadestuebesøg • Psykosomatiske klager • Søvnvanskeligheder • Overreaktion på pludselige bevægelser og lyde	• Tristhed • Indadvendthed • Isolation • Utryk tilknytning • Mistillid til voksne • Dissociation (opdeling af krop og psyke) • Lav selvfølelse • Hjælpeløshed, magtesløshed • Depression • Angst • Svært ved at løsrive sig fra forældre/løsriver sig for hurtigt	• Vanskeligheder med at håndtere konflikter og affekter • Udadreagerende, aggressiv • Indadreagerende, trækker sig fra sociale relationer • Påklædning – skjuler blå mærker • Overtilpassethed/ "Små voksne" • Koncentrationsvanskeligheder • Indlæringsvanskeligheder • Tab af kompetencer • Hyperaktivitet, hypersensitivitet • Selvdestruktiv adfærd • Selvskadende adfærd

Socialstyrelsen

Mulige tegn og reaktioner på seksuelle overgreb

Fysiske tegn	Psykiske tegn	Adfærdsmæssige tegn
• Rødme, kløe, rifter ved kønsdele • Sår i eller omkring munden • Underlivslidelser • Søvnvanskeligheder • Psykosomatiske smerter i underlivet, hoved, mave m.m. • Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring, manglende blufærdighed • Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne • Tidligere pubertet • Tidlig seksuel aktivitet • Tidlig graviditet og abort • Forsøg på at tilbageholde fysisk udvikling	• Tristhed/ tavshed • Indadvendthed/ Isolation • Utryk tilknytning • Mistillid til andre • Dissociation • Lav selvfølelse • Hjælpeløshed, magtesløshed • Depression • Angst • Svært ved at løsrive sig fra forældre/ løsriver sig for hurtigt • Skyldfølelse • Skamfølelse • Begyndende depression • Manglende identitetsfølelse • Forvirret omkring kønsidentitet • Hemmelighedsfuld, skamfuld	• Ændring i adfærd • Seksualiseret adfærd • Overdreven/tvangspræget onani • Koncentrations/ indlæringsvanskeligheder • Lege, hvor seksuelle overgreb illustreres • Regredierende adfærd og tab af kompetencer • Udadreagerende, aggressiv adfærd, mobning • Hyperaktivitet • Følelse af frustration og vrede • Frygt/ modvilje mod bestemte personer/ steder • Umotiveret gråd • Selvforskyldt smerte, banke hovedet ind i ting, trække hår/ vipper af, • Udvikling af specielt kropssprog, kropsholdning, gangart, påklædning • Spiseforstyrrelser, misbrug • Selvmordstanker • Pseudomodenhed

Socialstyrelsen

Mistanke om seksuelle overgreb i familien – se på familiedynamikken

Familiens grænse til omverdenen

- Ofte lukket og med ringe kontakt udadtil

Grænserne mellem generationerne

- Opfylder børn forældrebehov og tager voksenansvar?
- Er regler og grænser ude af trit med børnenes alder?

De interpersonelle grænser

- Der gives ofte ringe støtte til selvstændighed for det enkelte medlem i familiens definition af sig selv

De intrapsyriske grænser

- Forvrængning af virkeligheds-opfattelsen
- Krænkende adfærd opleves ikke nødvendigvis krænkende
- Den enkelte søger mening med hændelsen

(Hildebrandt, 1986)

Socialstyrelsen
Temadage om vold og seksuelle overgreb mod børn og unge

3. maj 2018

Vold i familien – se bag om volden – se på forældreadfærd og belastningsgraden i familien

Er der tale om?

- Bevidst valgt opdragelsesmiddel
- Videreførelse af egne erfaringer
- Magtesløshed
- Kortere- eller længerevarende krise
 - arbejdsløshed, økonomiske eller boligmæssige forhold
 - højt konfliktniveau i familien
- Mere permanente psyko-sociale vanskeligheder
 - (alkohol)misbrug
 - psykiske problemer
 - umodenhed/psykisk udviklingshæmning
 - traumer, psykoser

Uanset hvilken forældreadfærd og belastningsgrad – SEND EN UNDERRETNING!

Socialstyrelsen

At tale med børn og unge om overgreb

En vigtig opgave...

Børn kan ikke stå alene med ansvaret
for at fortælle om de overgreb de bliver udsat for.



Socialstyrelsen

Barnets barrierer

Børn, der bliver udsat for overgreb, har brug voksnes initiativ. Det er en svær opgave at fortælle om overgreb, fordi barnet:

- måske ikke kender ordene, for det der er sket
- Måske ikke ved at den voksne gør noget forkert
- kan fornemme tabuet omkring seksuelle overgreb
- måske har ambivalente følelser for den, der har begået overgrebet
- kan føle sig skyldig og skamfuld
- kan være truet til ikke at sige noget
- måske ikke har tillid til at voksne kan hjælpe

Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Prøveballoner

Nogle børn forsøger at fortælle om overgreb, f.eks.:

- At fortælle noget 'andre' har oplevet
- At fortælle noget, der minder om det, barnet har oplevet

De afprøver måske relationen til dig – kan du holde til at høre min historie?



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Fagpersoners barrierer

Som fagperson kan du:

- Være usikker på hvordan du kan tale med barnet - om du gør mere skade end gavn
- Være overvældet af følelser som f.eks. vrede eller beskyttertrang
- Være fokuseret på at få bekræftet eventuelle hypoteser – komme til at stille ledende spørgsmål
- Være optaget af andre gøremål, være uopmærksom og overhøre barnets forsøg på at tale med dig

Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Det er en faglig opgave at være...

- Interesseret i det, barnet er optaget af
- Opmærksom på barnets kontaktforsøg
- Nysgerrig og undersøgende
- Initiativtagende
- Parat til at lytte

HUSK – at vende tilbage, hvis I bliver opmærksom på at I har overset vigtige signaler fra barnet

Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Børnenes alder og forudsætninger



Små børn uden sprog
Kropssprog, stemning, trivsel,
adfærd



Små børn
Vil ofte ikke vide at de har været
udsat for et overgreb, kender ikke
ord for det de har oplevet



Store børn
Kan have en større bevidsthed om at
de har oplevet noget, der er "forkert".
De kan opleve skyld og skam

Socialstyrelsen

HUSK

Lov aldrig barnet tavshed!



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Et barn, der har været udsat for overgreb har brug for ...

- At blive troet og blive taget alvorligt
- At få bekræftet det, der er sket
- At få sat ord på begivenheder og relevante følelser

Ved at knytte relevante følelser til barnets oplevelser hjælper man barnet til at skabe mening og sammenhæng

Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Case arbejde i tværfaglige grupper

- Hvad er I særligt opmærksomme på?
- Hvilke hypoteser har I på nuværende tidspunkt?
- Hvordan vil I komme videre?



Socialstyrelsen

Opsamling i plenum



Socialstyrelsen



Gruppearbejde i faggrupper

Grupperne udveksler erfaringer, f.eks.:

- Hvordan kan I arbejde systematisk med opsporing på jeres arbejdsplads?
- Hvordan kan I råde og vejlede medarbejderne på jeres arbejdsplads?



Socialstyrelsen
Indsæt titel på præsentationen i "Indsæt"- "Sidehoved/Sidefod"

3. maj 2018

Opsamling i plenum



Socialstyrelsen